

Europska Komisija radosno je u ponedjeljak (13. marta) objavila kako je riješila problem neliberaliziranog tržišta prirodnim plinom na području istočne i centralne Europe. Napori Komisije da integrira ova plinska u interno EU tržište, navodno su se počela isplaćivati. Gazprom je naime pristao ukloniti sve klauzule iz dugoročnih ugovora sa zemljama ovih regija koje im onemogućuju “reizvoz viška uvezenog plina”. Pristao je navodno i na novu cijenu plina za ove zemlje, koja je podsjetimo, dvostruko veća nego za zemlje zapadne Europe. Konačno, Gazprom se obvezao dozvoliti tranzit plina drugih dobavljača njihovim plinovodima u Europi. Put ka ukapljenom plinu izrazito ekološki štetnog procesa nastanka, širom je tako otvoren, a Njemačka preuzima važnu ulogu u europskoj distribuciji plina kakvu je do sad imala Ukrajina.

“Zauzvrat” Komisija će čini se pristati na provedbu projekta Sjeverni tok 2, o kojem je Bilten već više puta izvještavao. Ukratko, radi se o projektu povećanja (i ovako neiskorištenih) kapaciteta baltičkih plinovoda koji ruski plin vode izravno u Njemačku te se odatle raspoređuje dalje. Pokretači ove ideje bile su velike naftne kompanije poput anglo-nizozemskog Shell-a, njemačkog E.ON-a, francuskog ENGIE i austrijskog OMV-a. Sjeverni tok 2 dokinuo bi upotrebu ruskih plinovoda u istočnoj i središnjoj Europi, te bi zemlje poput Poljske i Latvije izgubile milijarde eura u porezima na prijevoz plina.

Podsjetimo, ovo nije jedini udarac kojeg je EU zadala Poljskoj, nakon optužbi za pretjerane emisije CO₂, najava Sjevernog toka 2 dolazi gotovo istovremeno s reizborom Donalda Tuska kao predsjednika Europskog vijeća.

Europske vratolomije

Zanimljive su i pravne zaobilaznice kojima je Sjeverni tok 2 odjednom ne samo moguć, nego i legalan. Naime, da bi ga bilo moguće provesti, bilo je nužno zaobići pravila Trećeg energetskeg paketa, napravljenog s ciljem da se ograniči ogroman utjecaj ruskog plina u Europi, ali i Gazpromova samovolja kojom su istočnoj Europi nametnute znatno veće cijene plina nego zapadnom dijelu kontinenta. U skladu s njemačkim potrebama, zaključeno kako se ovaj zakon odnosi samo na kontinentalne plinovode, ne i one koji se vode “offshore”.

Inače, da je Treći energetskeg paket primijenjen doslovno, Gazprom bi za nejednake cijene mogao biti kažnjen i sa penalima u iznosu do 10 posto svog globalnog profita. No, ipak, potrebe njemačke industrije koja se nalazi u procesu zamjene nuklearne energije drugim izvorima, važnije su od toplinskih i industrijskih potreba postsocijalističkih zemalja, kojima će dakako ostati ukapljeni plin.

Jean-Claude Juncker, predsjednik EK, kazao je kako je gradnja Sjevernog toka 2 “vrlo izvjesna”. Još prošlog juna u svojim je govorima zastupao stajališta zemalja istočne Europe kazavši kako “učinak plinovoda poput Sjevernog toka 2 nadilazi legalističke diskusije. Ako bi

on bio izgrađen, promijenio bi izgled europskog tržišta plina bez da pritom osigura nove izvore ili makar samo nove dobavljače”.

Odluka donesena 8 mjeseci kasnije zaista u potpunosti mijenja europsku energetska okolinu. Dok se Poljska i Litva bore za mrvicu sa njemačkog-ruskog stola tražeći da se ruski plin i dalje prevozi njihovim tranzitnim plinovodima, kako bi zadržale barem neke financijske prednosti, utjeha postsocijalističkim zemljama trebao bi biti ukapljeni plin koji se kontinuirano navodi kao alternativa. Dakako, pri ovakvim konstatacijama u potpunosti se zanemaruje i Pariški sporazum i prioriteta nužda smanjivanja efekata staklenika koji utječu na daleko odmakle klimatske promjene. Zanimljivo je također i da su sada uvaženi argumenti njemačke industrije za potrebama za fosilnim gorivima, dok je za isto Poljska primala šamare objašnjavajući svoju nemogućnost većeg smanjenja CO2 emisija industrijskim potrebama.

Sjevernim tokom 2, kao i produljenjem antidampinških cijena na izrazito jeftine solarne panele iz Kine, usprkos suprotnim apelima europskih proizvođača (koji su upozoravali da antidampinški penali ograničavaju prelazak Europe na solarnu energiju kao i da ograničavaju nastanak novih radnih mjesta), EU potvrđuje da je pariški sporazum o zaustavljanju klimatskih promjena samo mrtvo slovo na papiru, a prioriteta i dalje leže na potrebama naftnih kompanija.

Izvor: Bilten